

Till: Klimat- och näringslivsdepartementet

Ärendenummer: KN2025/01529

Remissvar på promemoria 'Skyddet genom nationell fridlysning anpassas till arternas skyddsbehov och andra angelägna intressen'

Sammanfattning:

Sveaskogs tillstyrker förslaget med vissa reservationer.

Övergripande synpunkter

Sveaskog bedömer att artbevarande för att bli effektivt främst bör ske genom generella åtgärder så som naturvärdesbedömning inför avverkning och bevarande av miljöer med höga naturvärden, miljöhänsyn i det brukade landskapet, anpassade skogsbruksmetoder och naturvårdande skötsel. Den naturvårdande skötseln och miljöhänsynen bör även innefatta artanpassade åtgärder exempelvis inom arbetet med åtgärdsprogram för hotade arter. Arter som bevaras i livskraftiga populationer genom generella åtgärder ska normalt inte behöva fridlysas. I första hand bör ett stärkt artbevarande ske genom förbättrade generella åtgärder och genom ekologisk landskapsplanering så att rätt åtgärder utförs på rätt plats i landskapet.

Med detta sagt anser Sveaskog samtidigt att det är viktigt att de enskilda arter som verkligen kräver ett särskild skydd genom fridlysning för att bevaras i livskraftiga populationer också får ett sådant skydd. Sveaskog är positiva till en översyn av den nationella fridlysningen så att det är de arter som verkligen är i behov av fridlysning som också är fridlysta.

Sveaskog ser dock ett antal risker på en mer övergripande plan som vi anser behöver beaktas. Att en art tas bort från den nationella fridlysningen kommer inte alltid innebära att artens förekomst i ett visst skogsområde inte behöver beaktas då skogen kan hysa andra värden eller beröras av annan lagstiftning. Det är viktigt att lagstiftningen och dess inriktning inte krockar exempelvis med EU:s art- och habitatdirektiv eller restaureringsförordningens icke-försämringskrav. Det finns då en risk att fokus för domstolsfall förflyttas till dessa lagstiftningar i stället. Det är svårt att bedöma exakt vilka konsekvenser en förändring av nationell fridlysningslagstiftning medför när flera förändringar av lagar som berör skogsbruk behandlas samtidigt. Alla förslag behöver ses i en helhet innan de totala konsekvenserna kan bedömas.

Sveaskog anser också att det är viktigt att ansvariga myndigheter bör tilldelas ordentligt med resurser för att informera och ge råd till verksamhetsutövare.

Några specifika synpunkter

Bra att undvika risk för otydlighet kring avsikt, sidan 17

Sveaskog anser att det blir tydligare om det är den faktiska påverkan av åtgärden som bedöms, oavsett vad avsikten är. Om påverkan orsakad av skogsbruk räknas som en bieffekt i nationell lagstiftning riskerar det att leda till otydlighet och nya domstolsfall för att reda ut vad avsikt innebär. Risken är uppenbar med regler i kontrast till EU-domens slutsatser kring artikel 5 a och b (förbud att avsiktligt döda/fånga fåglar och skada bon/ägg) som gäller även om avsikten inte är att påverka fåglarna.

Positivt med kriterier för fridlysning som ger ökad förutsebarhet för skoglig planering, sidan 32

Sveaskog ser positivt på förslaget att kriterier tas fram både för att välja ut vilka arter som ska vara nationellt fridlysta och för att bestämma skyddets omfattning. Vi anser att det är positivt med tydlighet kring vilka arter som är fridlysta, i vilka kategorier och vilka begränsningar det medför, detta kommer att öka förutsebarheten i den skogliga planeringen. Detta bör resultera i färre nödstopp i mer triviala skogar och enklare hantering för tillsynsmyndigheter. De arbetssätt som har etablerats för att hantera artskydd i nuvarande form bör relativt enkelt kunna anpassas till förändrade artlistor och regelverk.

Positivt med regelbunden översyn av vilka arter som är fridlysta, sidan 33

Sveaskog ser positivt på förslaget om en regelbunden översyn av vilka arter som är fridlysta, detta bör bidra till ett effektivt artskydd. Sveaskog instämmer i att Naturvårdsverkets översyn av nationellt fridlysta arter ska utgå från ett vetenskapligt underlag och syfta till att dels de arter som är i störst behov av skydd genom fridlysning för att artens nationella population långsiktigt ska kunna upprätthållas på en livskraftig nivå, dels de arter som behöver skyddas för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden, ska vara nationellt fridlysta. Sveaskog vill dock påpeka att eftersom rättsläget kommer bygga på en vetenskaplig bedömning som kan ändras över tid, kan detta leda till juridiska och planeringsmässiga utmaningar. Därför bör även en stabilitet och långsiktighet i artskyddsreglerna med tillhörande listor över fridlysta arter eftersträvas.

Rimligt att fridlysning kan gälla pågående markanvändning i vissa fall, sidan 35

Sveaskog anser att det är rimligt att undantaget från fridlysning för pågående markanvändning inte gäller arter som är kategoriserade som akut eller starkt hotad i

den svenska rödlistan eller om det krävs för att uppfylla Sveriges internationella åtaganden.

Påverkan på biologisk mångfald, sidan 49

Sveaskog instämmer i slutsatsen att dagens artskyddsregler medför att kostnader och andra negativa konsekvenser av regelverket i många fall blir mer långtgående än vad som är nödvändigt för att upprätthålla ett effektivt artskydd. Samtidigt anges i konsekvensanalysen av de nya förslagen att deras effekt på miljömålen bedöms som negativ. Sveaskog anser att det är viktigt att om de föreslagna förändringarna i artskyddslagstiftningen resulterar i betydande negativa konsekvenser för olika arter och artgrupper behöver andra sätt att jobba med biologisk mångfald och artbevarande främjas för att kompensera för den negativa effekten. Sveaskog bedömer att det även kan finnas en risk för negativa marknadsmässiga konsekvenser om skogsbruk (pågående markanvändning) undantas från viss fridlysning om detta skulle visa sig få betydande negativa konsekvenser för de fridlysta arterna.

Stockholm 20251020

Peter Bergman

Naturvårdschef

Sveaskog Förvaltnings AB

peter.bergman@sveaskog.se

070/584 16 59